

ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ ПОВЕДІНКИ У КОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ОСВІТИ

Стахурська Аліна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир.
Науковий керівник - канд. психол. наук,
доц. Кулаковський Тарас Юрійович

Конфлікт – це відношення між суб'єктами соціальної взаємодії, яке характеризується їхнім протиборством на основі протилежно спрямованих мотивів чи суджень (С. М. Ємельянов).

Проблемою психології конфліктів займалися: Х. С. Вернер-Войденфельд, А. Войцихова, Н. В. Гришина, К. Грицюк, П. Дунай, О. П. Єгідес, К. Томас та інші.

Здатність конструктивно діяти у вирішенні конфліктних ситуацій дозволяє раціонально вирішувати конфлікти, враховуючи позицію обох сторін.

Працівник сфери освіти в своїй діяльності повинен враховувати індивідуально-психологічні та вікові особливості особистості того, хто навчається, соціальну ситуацію його розвитку, а також мати уявлення про соціальне оточення (сім'я, позанавчальна діяльність, інтереси).

Нерідко працівники сфер освіти є схильними до конфліктних ситуацій через зіткнення інтересів, поглядів, порушення правил, тощо.

Проблемою конфліктології працівників сфери освіти займалися: Г. Л. Воронін, О. Меньєв, В. М. Степаненкова, Р. Х. Шакуров та інші.

Ми здійснили порівняльний аналіз вікових особливостей стратегій поведінки у конфліктній ситуації працівників сфери освіти раннього, середнього та пізнього дорослого віку. Дослідження проводилося у такі етапи:

I етап – створення ситуації співробітництва та налаштування кожного особисто на роботу.

II етап – проведення дослідження з особами раннього, середнього та пізнього дорослого віку за допомогою методики діагностики стратегій поведінки в конфліктних ситуаціях К. Томаса, методики оцінки агресивності у фруструючих ситуаціях (методика А. Басса і А. Дарки), методики Є. Ільїна та П. Ковальова «Особистісна агресивність і конфліктність» та методики оцінки домінуючої стратегії психологічного захисту в конфлікті» (адаптований варіант методики В. В. Бойко).

III етап – порівняльний аналіз стратегій поведінки у конфліктній ситуації працівників сфери освіти за допомогою математичної статистики (кореляційний аналіз).

IV етап – оформлення висновків та результатів, повідомлення результатів досліджуванам.

V етап – формулювання перспектив подальших досліджень, розробка рекомендацій працівникам сфери освіти.

За результатами дослідження ми виявили, що більшість працівників сфери освіти раннього та пізнього дорослого віку обирають стратегію «агресії» як психологічного захисту у конфліктних ситуаціях, а працівники сфери освіти середнього дорослого віку – «уникнення».

Можемо припустити, що це пов'язано з віковими особливостями досліджуваних.

За допомогою коефіцієнту U-критерій Манна-Уїтні, ми виявили незначні або випадкові вікові відмінності стратегій поведінки у конфліктній ситуації працівників сфери освіти раннього, середнього та пізнього дорослого віку.

Перспектива подальших досліджень вбачається у визначенні детермінантів особливостей стратегій поведінки у конфліктній ситуації працівників сфери освіти.

Література

1. Ковалев А. Г. К обоснованию методики исследования индивидуальных особенностей принятия решения в конфликтных ситуациях // Вопросы философии. – 1981. – №4. – С. 127-131.
2. Конструктивная психология конфликта / Б. И. Хасан. – СПб. : Питер, 2003. – 250 с.
3. Шакуров Р. Х. Причины конфликтов в педагогических коллективах и пути их преодоления / Р. Х. Шакуров, Б. С. Алишеров // Вопросы психологии. – 1986. – № 6. – С. 67-76.
4. Balay R. Conflict management strategies of administrators and teachers. // Asian. J. Man. – Cases, 3(5). – 2006. P. 5-24.
5. Holton S. And Now...the Answers! How to Deal with Conflict in Higher Education. // New Direct. Higher Educ. – 1995. – 23(92). – P. 79-89.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ СТРАТЕГІЙ ПСИХОЛОГІЧНИХ ВПЛИВІВ У ПРОЦЕСІ КОНСУЛЬТУВАННЯ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Мельниченко Павло Олександрович
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир.
Науковий керівник – канд. пед. наук
доц. Костюшко Юрій Олексійович

Широке впровадження психології у практику закономірно сприяє розвитку тих її галузей, що традиційно визначаються як методи психологічного впливу (управлінського, пропагандистського, педагогічного, психотерапевтичного), здійснюваного в різних формах (масових, групових, міжособистісних, індивідуальних) за допомогою різних засобів (вербальних і невербальних) і способів (переконання, примусу, навіювання, зараження, діалогу). Вплив одночасно може як сприяти розвитку, так і порушувати його. Яким буде результат впливу, головним чином залежить від особистості, що впливає, її психологічної культури. Особливо важливо бути компетентними в цій галузі фахівцям, які виконують професійну діяльність, пов'язану з наданням цілеспрямованого тривалого впливу на людей (психологам, педагогам, керівникам і т.д.).

Серед них одне з найважливіших місць, безумовно, посідають психологи-консультанти. Психологічне консультування є однією з основних форм практичного застосування професійних можливостей психолога в усіх сферах життєдіяльності і, зокрема, у системі освіти. Психологічне консультування у закладах загальної середньої освіти покликане вирішувати психологічні проблеми, що виникають у суб'єктів навчально-виховного процесу. Під час спеціально організованого консультування мають бути виявлені і актуалізовані додаткові психологічні можливості виходу людини з важкої життєвої ситуації. Отже, мета консультативної роботи психолога – виявити причини виникнення проблеми, допомогти людині її вирішити. [4, 151]

У сучасній психологічній літературі психологічний вплив визначається як «процес і результат зміни одним суб'єктом поведінки, психіки іншого суб'єкта» [2, 17], або як «вплив на стан, думки, почуття і дії іншої людини з допомогою винятково психологічних засобів, з наданням їй права і часу відповідати на цей вплив [3, 11]. Для теоретико-методичного аналізу психологічних впливів були використані данні наукових праць з даної проблеми таких учених, як А. Бандура, Е. Берн, О.О. Бодальов, Л.С. Виготський, Е. Гофман, А.Б.